

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000021

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-01-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ДПУ від 08.03.2024 № 366

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попович Олег Васильович

2. Oleh Popovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1713-2689

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 081 Право

Дата захисту: 14-02-2024

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Васильківський міськрайонний суд Київської області

Код за ЄДРПОУ: 26539676

Місцезнаходження: вулиця Шевченка, 8, Васильків, Васильківський р-н., 08606, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки:

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 3976

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.21

Тема дисертації:

1. Принцип верховенства права у податковій системі: теорія та практика
2. The principle of the rule of law in the tax system: theory and practice

Реферат:

1. Дисертація присвячена комплексному дослідженню теоретичних, нормативно-правових та прикладних аспектів виникнення, формалізації та застосування принципу верховенства права у податковій системі. Євроінтеграційний вектор розвитку Української держави потребує чіткого розуміння фундаментальних правових принципів, їх правильного тлумачення та застосування, а також формування на основі них відповідних правових інститутів. Податковий кодекс України декларативно закріпив перелік принципів податкового законодавства, не розкривши ні змісту, ні механізму їх реалізації. Визначено, що принцип верховенства права, як загальний правовий принцип, формує складну та ієрархічну систему податкового законодавства, виконує функцію орієнтиру правотворчої та правозастосовної діяльності, здійснює вирішальний вплив на формування податкової свідомості та культури, виступає індикатором

урегульованості податкових відносин, а тому є основою податкової системи. У роботі здійснено аналіз наукової проблематики дії принципу верховенства права у податковій системі. Підкреслено, що не дивлячись на тривале у часі захоплення науковцями керівними засадами здійснення публічної фінансової діяльності, категорія принципів у сфері оподаткування продовжує бути актуальною. Історичні етапи дослідження наукової проблематики принципів права у податковій системі України такі: I період (1991–1996 роки); II період (1997–2010 роки); III період (2011–2013 роки); IV період (з 2014 по сьогоднішній день). Генеза загальних принципів права у податковій системі послідовна, однак незавершена (і досі принципи, закріплені у статті 4 ПК України, часто реалізуються у нормотворчій та правозастосовній практиці суто формально). Її вивчення дозволило здійснити класифікацію принципів права у податковій системі України. Зокрема, на соціально-правові та спеціально-правові (або спеціально-юридичні); загальноправові (або загальні) та міжгалузеві, галузеві, підгалузеві та принципи інститутів права (спеціальні); загальнолюдські, типологічні та конкретно-історичні; матеріальні, процесуальні, розрахункові – залежно від предмета регулювання; класичні або міжнаціональні принципи та організаційно-економічні або внутрішньо-національні – за рівнем дії; економічні, юридичні, організаційні – залежно від змісту; фіскальні, політико-економічні, соціально-етичні, організаційно-технічні – залежно від мети; позитивного права, доктринальних принципів та практично-прикладних принципів. Автором досліджено різноманітні наукові підходи до співвідношення понять «принцип», «норма», «стандарт», а також «принципи права» та «правові принципи»; розглянуто відповідні функції, які виконують принципи права, та їхній вплив на функціонування правової системи. Здійснено характеристику сутності принципу верховенства права і визначено його роль у формуванні податкової системи та податкової політики. Це загальноправовий принцип, який знайшов своє закріплення у Конституції України. Його значення для правової держави неоціненне, оскільки право – це прояв вищої справедливості, а правова держава – та, що контролюється правом. Визнання та дія принципу верховенства права в державі впливає на рівень корупції, забезпечення справедливого правосуддя, прийняття справедливих законів та ефективного їх застосування, належного узгодження вітчизняного законодавства з міжнародними нормами. Проаналізовано взаємозв'язок принципу верховенства права з іншими правовими принципами у податковій системі, що виявляється у закладенні основи правового регулювання податкових правовідносин, формування гарантій захисту інтересів їх суб'єктів, створення умов для забезпечення справедливої та ефективної системи оподаткування. Проаналізовано особливості реалізації принципу верховенства права у податковій системі України. Виділено такі особливості дотримання принципу верховенства права під час судового оскарження рішень контролюючих органів в Україні, у т. ч. завдяки проаналізованим правовим позиціям Верховного Суду (Верховного Суду України) в аспекті реалізації принципу верховенства права в податкових спорах. Вивчено застосування принципу верховенства права у прецедентній практиці Європейського суду справедливості та Європейського суду з прав людини у справах, пов'язаних із податковими конфліктами. Наголошено на особливості: вплив міжнародної судової практики зумовлює поступову зміну вітчизняного судочинства з огляду на те, що принципи розглядають не лише як джерело права, але насамперед як його зміст.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of theoretical, regulatory and applied aspects of the emergence, formalization and application of the rule of law in the tax system. The European integration vector of development of the Ukrainian state requires a clear understanding of the fundamental legal principles, their correct interpretation and application, and the formation of relevant legal institutions based on them. The Tax Code of Ukraine declaratively enshrines a list of principles of tax legislation without disclosing either their content or the mechanism of their implementation. The author determines that the rule of law principle, as a general legal principle, forms a complex and hierarchical system of tax legislation, serves as a guideline for law-making and law enforcement activities, has a decisive impact on the formation of tax consciousness and culture, and acts as an indicator of the regulation of tax relations, and therefore is the basis of the tax system. The article analyses the level of scientific research on the rule of law in the tax system. The author emphasizes that despite the longstanding fascination of scholars with the guiding principles of public financial activity, the category of principles in the field of taxation remains relevant. The historical stages of research into the scientific issues of the

principles of law in the tax system are as follows: I period (1991–1996); II period (1997–2010); III period (2011–2013); IV period (2014 from 2014 to the present). The genesis of the general principles of law in the tax system is consistent, but incomplete (the principles enshrined in Article 4 of the Tax Code of Ukraine are often implemented in lawmaking and law enforcement practice only formally). Its study allowed us to classify the principles of law in the tax system of Ukraine. In particular, into socio-legal and special legal (or special legal); general legal (or general) and inter-branch, branch, sub-branch and principles of legal institutions (special); universal, typological and specific historical; material, procedural, calculation – depending on the subject of regulation; classical or international principles and organizational and economic or intra-national principles – by the level of effect; economic, legal, organizational – depending on the content; fiscal, political and economic, socio-ethical, organizational and technical – depending on the purpose; positive law, doctrinal principles and practical and applied principles. The author examines various scientific approaches to the correlation of the concepts of «principle», «norm», «standard», as well as «principles of law» and «legal principles»; the author considers the respective functions performed by the principles of law and their impact on the functioning of the legal system. The article characterizes the essence of the rule of law principle and defines its role in shaping the tax system and tax policy. This is a general legal principle enshrined in the Constitution of Ukraine. Its importance for the rule of law is invaluable, since law is a manifestation of the highest justice, and the rule of law is the one controlled by law. Recognition and operation of the rule of law in the state affects the level of corruption, fair justice, adoption of fair laws and their effective application, and proper harmonization of domestic legislation with international standards. The author analyzed the interrelation of the rule of law principle with other legal principles in the tax system, which manifested in laying the foundation for legal regulation of tax relations, forming guarantees for protection of interests of their subjects, and creating conditions for ensuring a fair and efficient taxation system. The author identifies the specific features of implementation of the rule of law principle in the tax system of Ukraine. The following peculiarities of observance of the rule of law principle during administrative and judicial appeal of decisions of controlling authorities in Ukraine are highlighted, including through the analyzed legal positions of the Supreme Court of Ukraine in terms of implementation of the rule of law principle in tax disputes. The article examines the application of the rule of law principle in the case law of the EU Court of Justice and the European Court of Human Rights in cases related to tax conflicts. The author emphasizes that the influence of international case law leads to a gradual change in domestic legal proceedings, given that the principles are considered not only as a source of law, but primarily as its content.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Попович О. В. Визнання та дія принципу верховенства права у сфері оподаткування. Ірпінський юридичний часопис. Випуск 1 (5). 2021. С. 106–115
URL:https://drive.google.com/file/d/1590T9avXCXEDnl_q0iky-0-XVCng1f3e/view
- Попович О. В. Особливості реалізації принципу верховенства права у податкових відносинах. Нове українське право. Випуск 3. 2022. С. 253–260. URL:
<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/310/275>
- Попович О. В. Правові позиції Верховного Суду як гарантія забезпечення реалізації принципу верховенства права у податковій системі України. Юридичний науковий електронний журнал. № 4.

2023. С. 404–407. URL: http://lsej.org.ua/4_2023/99.pdf

- Liubov M. Kasianenko, Pavlo V. Kolomiets, Oleh V. Popovych 2021. The rule of law as a fundamental principle of the concept of legal regulation of tax security of Ukraine. *Estudios de Economía Aplicada*. Vol. 39 No. 6. 2021 URL: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/13549570> (Web of Science).
- Попович О. В. Генезис принципів права у податковій системі. Право і держава: проблеми розвитку та взаємодії у XXI ст.: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 25–26 січня 2019 року, 2019. С. 87–91.
- Попович О. В., Касьяненко Л. М. Застосування принципу верховенства права при розв'язанні податкових конфліктів. II Міжнародна науково-практична конференція: «Судовий розгляд податкових і митних спорів: проблеми, виклики, пріоритети» (м. Київ, 4–5 липня 2019 року): Збірник матеріалів. Київ, 2019. С. 134–139.
- Попович О. В. Принцип верховенства права як основа податкової політики України. Податковий конгрес «Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки» (м. Ірпінь, 12 грудня 2019 року): Збірник тез Податкового конгресу (м. Ірпінь, 12 грудня 2019 року). Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. С. 94–98.
- Попович О. В. Загальна характеристика принципів верховенства права, справедливості та рівності у податковій системі. III Міжнародна науково-практична конференція «Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки» (м. Ірпінь, 25 березня 2020 року): збірник матеріалів у 2-х ч. Ч. 2. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. С. 101–104.
- Попович О. В. Принцип верховенства права у податковій системі: теорія та практика. Міжнародний податковий конгрес «Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки» (м. Ірпінь, 03 грудня 2020 року): збірник матеріалів. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. С. 552–556.
- Попович О. В. Роль загальноправових принципів у податкових правовідносинах. Практичний аспект. Фінансова безпека України: сучасний стан правового регулювання та перспективи розвитку: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої науковій школі заслуженого юриста України, професора, д. ю. н., Віктора Тарасовича Білоуса. м. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. С. 287–292.
- Попович О. В. Правові позиції верховного суду як гарантія забезпечення реалізації загальних принципів права у сфері оподаткування. Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки: збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції «Фіскальна політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки», 07 квітня 2021 р. м. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2021. С. 209–211.
- Попович О. В. Особливості реалізації принципу верховенства права у податковій системі України: норма закону та судова практика. Фінансова безпека України: сучасний стан правового регулювання та перспективи розвитку: матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої науковій школі заслуженого юриста України, професора, д. ю. н. Віктора Тарасовича Білоуса. м. Ірпінь, 30 листопада 2021 року. Ірпінь, 2021. С. 312–316.
- Попович О. В. Роль принципу верховенства права у контексті забезпечення фінансової безпеки держави. Фінансова безпека України: сучасний стан правового регулювання та перспективи розвитку: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої науковій школі заслуженого юриста України, професора, д. ю. н. Віктора Тарасовича Білоуса. м. Ірпінь, 26 жовтня 2022 року. Ірпінь: Державний податковий університет, 2022. С. 338–341.
- Попович О. В. Верховенство права у правовій та податковій системах України: що найважливіше і чому? Податкові спори в адміністративному судочинстві: збірник тез доповідей П'ятої Міжнародної науково-практичної конференції «Адміністративна юстиція в Україні: проблеми теорії та практики» (м. Київ, 4–5 липня 2022 року). Київ, 2022. С. 46–50.

- Попович О. В. Про забезпечення принципу верховенства права під час судового оскарження рішень контролюючих органів в Україні. Право в умовах воєнного стану: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Тернопіль, 12 травня 2023 року. Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. С. 144–149.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Касьяненко Любов Михайлівна
2. Lubov Kasyanenko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1742-7580

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кучерявенко Микола Петрович
2. Mykola Kucheryavenko

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8020-5748

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Латковська Тамара Анатоліївна

2. Tamara Latkovska

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3159-5994

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, буд. 23, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Глух Марина Василівна

2. Maryna Hlukh

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6107-5415

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чайка Вікторія Вікторівна

2. Victoria Chaika

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5990-7342

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Мацелик Тетяна Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Мацелик Тетяна Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Грицюк Ігор Васильович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна